

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 19 maja 2010r.

RPZ- 61/1/10/JM

DECYZJA nr RPZ 7/2010

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na zamieszczeniu w umowach pożyczki postanowienia, zgodnie z którym pożyczkobiorca może dokonać przedterminowej spłaty pożyczki jedynie po uprzednim uzgodnieniu z Visset Sp. z o.o., z wyprzedzeniem 5 dni roboczych, co jest sprzeczne z art. 8 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.) i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 21 stycznia 2010r.**

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na zamieszczeniu w umowach pożyczki postanowienia, zgodnie z którym nieterminowa spłata jakiegokolwiek raty udzielonej pożyczki lub odsetek zgodnie z harmonogramem spłat w zależności od sposobu obsługi pożyczki powoduje, że cała kwota pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki staje się wymagalna, co jest sprzeczne z art. 14 ww. ustawy o kredycie konsumenckim i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 21 stycznia 2010r.**

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pożyczki postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:

1. (...) Niezależnie od kosztów wskazanych w Tabeli opłat i kosztów windykacyjnych, za nieterminową spłatę pożyczki pożyczkodawca może obciążyć pożyczkobiorcę kwotą stanowiącą równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki (§ 5 ust. 8)
2. Pożyczkodawca zastrzega sobie prawo do natychmiastowego rozwiązania niniejszej umowy w przypadku znacznego obniżenia się realnej wartości udzielonego zabezpieczenia lub/i ujawnienia, iż złożone przez pożyczkobiorcę informacje mające wpływ na skuteczne wykonanie niniejszej umowy nie odpowiadają stanowi faktycznemu (§8 ust. 9)
3. Pożyczkodawca ma prawo do rozwiązania niniejszej umowy, gdy z powodu złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy będzie wątpliwe, czy pożyczka zostanie zwrócona. W takim przypadku pożyczkodawcy przysługuje prawo żądania natychmiastowego zwrotu całej sumy pożyczki wraz z bieżącymi i zaległymi odsetkami oraz opłatami i wszelkimi kosztami windykacyjnymi, do zapłaty których zobowiązany jest pożyczkobiorca na mocy postanowień niniejszej umowy (§8 ust. 10)
4. Wszelkie spory mogące powstać na tle niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd właściwy dla siedziby pożyczkodawcy (§10 ust. 8)

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 21 stycznia 2010r.

IV. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I i II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 1.713 zł (słownie: jeden tysiąc siedemset trzysta trzy zł), płatną do budżetu państwa.

V. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 1.223 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście dwadzieścia trzy zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Poznaniu (dalej: Prezes Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy działania Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (dalej: Przedsiębiorca) związane z udzielaniem konsumentom pożyczek gotówkowych uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie postępowania Przedsiębiorca poinformował m.in., że działalność polegającą na udzielaniu konsumentom pożyczek gotówkowych prowadzi od dnia 1 czerwca 2009r. Są to pożyczki krótkoterminowe, udzielane na okres od jednego do ośmiu miesięcy. Do dnia 9 listopada 2009r. zawarł 342 umowy pożyczki. Przedsiębiorca szczegółowo przedstawił warunki, na jakich udziela pożyczek deklarując, że przy zawieraniu umów pożyczki posługuje się wzorcami umów zgodnymi z przepisami prawa, a zwłaszcza Kodeksu cywilnego oraz ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.). Wyjaśnił, że konsument ma prawo skorzystać z jednego z dwóch wariantów spłaty rat pożyczki: obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania, gotówką do rąk jego przedstawiciela bądź w formie bezgotówkowej, bezpośrednio na rachunek bankowy. Podkreślił, że decyzja konsumenta o skorzystaniu z obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania wiąże się z koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów, które stanowią wynagrodzenie za świadczone usługi. Przedsiębiorca wskazał także, że wszystkie umowy pożyczki zawierane z konsumentami spełniają warunki określone w art. 4 ustawy o kredycie konsumenckim. Umowy zawierane są każdorazowo w dwóch egzemplarzach na piśmie, z których jeden z chwilą podpisania wręczany jest konsumentowi. Umowy zawierają informacje o

całkowitym koszcie pożyczki, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Jak zaznaczył Przedsiębiorca, suma wszystkich opłat, prowizji i innych kosztów związanych z zawarciem umowy nie przekracza 5% kwoty udzielonej pożyczki. Przedsiębiorca podkreślił, że suma ta nie obejmuje kosztów obsługi pożyczki w domu, bowiem jest to wynagrodzenie za odrębną usługę, z której konsument nie jest zobowiązany skorzystać. Suma ta nie zawiera również kosztów windykacyjnych, które muszą zostać poniesione przez konsumenta, w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki. Zdaniem Przedsiębiorcy, nie są to koszty związane z zawarciem umowy, albowiem jeżeli umowa jest prawidłowo wykonywana, konsument nie będzie zobowiązany do poniesienia dodatkowych kosztów. Przedsiębiorca podniósł także, że konsument ma prawo do spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, za co nie zastrzega prowizji. Z kolei całkowite rozliczenie z konsumentem z tytułu ewentualnych nadpłat nastąpi po całkowitej spłacie udzielonej pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem, za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki oraz należnych kosztów, w terminie do 14 dni. To postanowienie, zdaniem Przedsiębiorcy, jest zgodne z art. 8 ustawy o kredycie konsumenckim. Przedsiębiorca poinformował ponadto, że konsument ma prawo odstąpić od umowy w terminie 10 dni od zawarcia umowy pożyczki i otrzymuje każdorazowo wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Jego z kolei uprawnienie do rozwiązania umowy odpowiada regulacjom ustawowym, przewidzianym w art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim. Przedsiębiorca podkreślił, że ma prawo do rozwiązania umowy z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, w przypadku opóźnienia w zapłacie, w terminie określonym w harmonogramie spłat gotówkowych lub harmonogramie przelewów, pełnych rat pożyczki za dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu konsumenta do zapłaty zaległych rat lub ich części, w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Przedsiębiorca omówił także stosowane procedury zabezpieczeń pożyczek. Wskazał ponadto, że głównym sposobem pozyskiwania klientów są ulotki reklamowe zawierające formularz zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach oraz ogłoszenia prasowe. Przedstawiając treść materiałów reklamowych Przedsiębiorca zaznaczył, że nie zawierają one jakichkolwiek danych dotyczących kosztu kredytu.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca przedłożył wzorzec umowy pożyczki (wraz z załącznikami), który wykorzystuje w obrocie konsumenckim oraz umowy zawarte zgodnie z jego postanowieniami. Analiza stosowanych przez Przedsiębiorcę dokumentów wykazała, że w umowach pożyczki zawarto postanowienia, które mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Postanowieniem z dnia 5 stycznia 2010r. Prezes Urzędu wszczął zatem z urzędu wobec Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczeniu w umowach pożyczki postanowienia, zgodnie z którym pożyczkobiorca może dokonać przedterminowej spłaty pożyczki jedynie po uprzednim uzgodnieniu z Visset Sp. z o.o., z wyprzedzeniem 5 dni roboczych, co może być sprzeczne z art. 8 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.)

II. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczeniu w umowach pożyczki postanowienia, zgodnie z którym nieterminowa spłata jakiegokolwiek raty udzielonej pożyczki lub odsetek zgodnie z harmonogramem spłat w zależności od sposobu obsługi pożyczki powoduje, że cała kwota pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki staje się wymagalna, co może być sprzeczne z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim

III. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy pożyczki postanowień, które zostały wpisane do rejestru

postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:

1. (...) Niezależnie od kosztów wskazanych w Tabeli opłat i kosztów windykacyjnych, za nieterminową spłatę pożyczki pożyczkodawca może obciążyć pożyczkobiorcę kwotą stanowiącą równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki (§ 5 ust. 8)
2. Pożyczkodawca zastrzega sobie prawo do natychmiastowego rozwiązania niniejszej umowy w przypadku znacznego obniżenia się realnej wartości udzielonego zabezpieczenia lub/i ujawnienia, iż złożone przez pożyczkobiorcę informacje mające wpływ na skuteczne wykonanie niniejszej umowy nie odpowiadają stanowi faktycznemu (§8 ust. 9)
3. Pożyczkodawca ma prawo do rozwiązania niniejszej umowy, gdy z powodu złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy będzie wątpliwe, czy pożyczka zostanie zwrócona. W takim przypadku pożyczkodawcy przysługuje prawo żądania natychmiastowego zwrotu całej sumy pożyczki wraz z bieżącymi i zaległymi odsetkami oraz opłatami i wszelkimi kosztami windykacyjnymi, do zapłaty których zobowiązany jest pożyczkobiorca na mocy postanowień niniejszej umowy (§8 ust. 10)
4. Wszelkie spory mogące powstać na tle niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd właściwy dla siedziby pożyczkodawcy (§10 ust. 8).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, pismem z dnia 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że podjął decyzję o zmianie stosowanych wzorców umów, a także dotychczas zawartych umów w drodze pisemnych aneksów.

Wskazał, że z dniem 21 stycznia 2010r. rozpoczął procedurę wprowadzenia do obrotu zmodyfikowanego wzorca umowy pożyczki, a w odniesieniu do zawartych umów- nawiązał kontakt z klientami w celu zawarcia stosownych aneksów. Zadeklarował, że od następnego tygodnia rozpocznie wysyłkę aneksów lub w inny sposób doręczy je klientom.

Ustosunkowując się do podniesionych zarzutów Przedsiębiorca zaznaczył, że zakwestionowane postanowienia nigdy nie były stosowane w praktyce. W przypadku pierwszego z zarzutów Przedsiębiorca wyjaśnił, że 5- dniowy termin do powiadomienia o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki przez konsumenta miał stanowić swego rodzaju ułatwienie dla obu stron umowy. Wcześniejsze powiadomienie o zamiarze spłaty umożliwiało stronom umowy przygotowanie odpowiednich dokumentów oraz przeliczenie kwoty pożyczki do spłaty. Mimo zastrzeżonego 5- dniowego terminu do uzgodnienia terminu wcześniejszej spłaty, postanowienie nie przewiduje jednak sankcji za jego naruszenie. Ponadto, zdaniem Przedsiębiorcy, trudno sobie wyobrazić, że jako pożyczkodawca odmówiłby przyjęcia spłaty pożyczki. W jego ocenie, kwestionowany zapis umowny nie stanowi istotnego naruszenia interesów konsumentów, stąd ocena wagi potencjalnego naruszenia art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o kredycie konsumenckim powinna zostać ustalona w oparciu o kryteria obiektywne, mające zobrazować jego wpływ na sytuację faktyczną i prawną konsumentów. Niezależnie jednak od powyższego, Przedsiębiorca poinformował, że podjął decyzję o zmianie ww. zapisu umowy pożyczki i zastąpieniu go postanowieniem o treści: „W przypadku, o którym mowa w §5 pkt 2 umowy, pożyczkobiorca jest obowiązany poinformować pożyczkodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem”. Przedsiębiorca wskazał, że jest to wierne odzwierciedlenie zapisu ustawy o kredycie konsumenckim.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca wskazał, że przepis ten odnosi się wprost do wypowiedzenia umowy pożyczki. Tego typu zapis znajduje się w § 8 pkt 6 i 7 wzorca umowy pożyczki. Niezrozumiałe jest zatem, w ocenie Przedsiębiorcy, porównanie zapisu dotyczącego wymagalności kwoty pożyczki z przepisem dotyczącym warunków i terminów wypowiedzenia umowy. Przedsiębiorca wskazał jednocześnie, że zakwestionowane postanowienie miało pełnić jedynie funkcję dyscyplinującą i mobilizującą do spłaty pożyczki w terminach przewidzianych w harmonogramie spłaty. Był to

martwy zapis umowy, który nigdy nie był stosowany w praktyce. Podkreślił, że nie widzi jakiegokolwiek związku pomiędzy wymagalnością pożyczki i możliwością wypowiedzenia umowy. Skoro bowiem nabywał prawo do wypowiedzenia umowy w oparciu o § 8 pkt 6 w zw. z § 8 pkt 7 umowy pożyczki, to nie mógł jej wypowiedzieć w oparciu o postanowienie zawarte w § 5 pkt 7 umowy. Niezależnie jednak od przywołanych argumentów Przedsiębiorca poinformował, że podjął decyzję o wykreśleniu spornego zapisu umowy.

Przedstawiając swoje stanowisko co do ostatniego z zarzutów Przedsiębiorca podkreślił przede wszystkim, że kwestionowane zapisy nie odpowiadają treści klauzul wpisanych do rejestru, wskazanych przez Prezesa Urzędu. Przedsiębiorca podniósł, przywołując opinie doktryny, że rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone postanowienia umowne obejmuje tylko pozwanego przedsiębiorcę. Zdaniem Visset Sp. z o.o., rozszerzona prawomocność ma w tym ujęciu charakter jednostronny i ogranicza się tylko do tych osób, które mogły wytoczyć powództwo, a nie przeciwko podmiotom stosującym wzorce. Dlatego też, w ocenie Przedsiębiorcy, pewne wątpliwości może wywołać to, czy praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, może dopuścić się inny przedsiębiorca niż ten, który był stroną postępowania zakończonego wpisaniem postanowienia wzorca do rejestru.

Przedsiębiorca poinformował, że kwestionowane postanowienia nigdy nie były stosowane, a celem ich wprowadzenia nie było w żadnym przypadku naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Głównym powodem ich wprowadzenia do wzorca umowy było zabezpieczenie przed nieuczciwymi klientami, którzy mogliby dopuścić się wyłudzenia kwoty udzielonej pożyczki lub innego oszustwa, działając na jego szkodę. W opinii Przedsiębiorcy, jedyną i podstawową funkcją zakwestionowanych postanowień było zapobieganie złym zjawiskom i zagrożeniom ze strony osób, które składając wniosek o udzielenie pożyczki, świadomie podali fałszywe dane dotyczące np. uzyskiwanych zarobków lub wartości składników majątku, stanowiącego zabezpieczenie udzielonej pożyczki. Pobodnie jak w odniesieniu do wcześniejszych zarzutów, również i w tym przypadku Przedsiębiorca poinformował, że podjął decyzję o wykreśleniu zapisów umowy, które- w ocenie Prezesa Urzędu- mogą mieścić się w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Podsumowując swoje stanowisko co do postawionych zarzutów, Przedsiębiorca podkreślił, że mimo wprowadzenia do wzorca spornych postanowień, żadne z nich nie było stosowane w praktyce. Okoliczność ta winna być wzięta pod uwagę przez Prezesa Urzędu przy ocenie wagi potencjalnego naruszenia. Zdaniem Przedsiębiorcy, wprowadzenie kwestionowane postanowienia nie były realizowane w praktyce, w konsekwencji czego nie miało miejsca naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, jednak chcąc kontynuować swoją działalność w sposób przejrzysty i zgody z obowiązującymi przepisami, podjął decyzję o usunięciu wszelkich wątpliwości odnośnie tych zapisów wzorca umowy pożyczki. Z tego względu, w opinii Przedsiębiorcy, Prezes Urzędu powinien odstąpić od wydania decyzji w zakresie uznania praktyk za naruszające zbiorowe interesy konsumentów i umorzyć postępowanie.

Na potwierdzenie złożonych wyjaśnień, w załączeniu do pisma z dnia 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca przedłożył nowe wzorce umów pożyczki oraz wzorzec aneksu, na podstawie którego z umów pożyczki pozostających nadal w obrocie prawnym usunięte zostaną zakwestionowane postanowienia.

Kolejnym pismem z dnia 1 marca 2010r. Przedsiębiorca oświadczył, że do dnia 1 marca 2010r. podpisane zostały [usunięto] aneksy do zawartych umów pożyczki, natomiast do [usunięto] umów aneksów jeszcze nie podpisano. Podał jednocześnie, że aneksy podpisywane są sukcesywnie i doręczane klientom osobiście przez jego współpracownika. Przedsiębiorca wyraził przekonanie, że doręczanie klientom przedmiotowych aneksów odniesie zamierzony skutek znacznie szybciej, aniżeli ich doręczanie za pośrednictwem operatora pocztowego m.in. z uwagi na fakt, że część klientów może nie odebrać korespondencji bądź ją zignorować i w konsekwencji jej nie odesłać. Ponadto pewna część klientów może obawiać się dokonania zmiany umowy w

trakcie jej trwania, stąd uzasadnione jest, zdaniem Przedsiębiorcy, osobiste przekazanie stosownych informacji oraz przyczyn, dla których aneksy powinny zostać podpisane.

Przedsiębiorca załączył także wykaz pożyczkobiorców, którzy podpisali doręczone im egzemplarze aneksów do umów pożyczki wraz z kopiami przykładowych aneksów podpisanych przez pożyczkobiorców.

Pismem z dnia 26 marca 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że podpisał [usunięto] aneksów do zawartych umów pożyczki. Nie podpisał aneksów do [usunięto] umów, których strony unikały telefonicznych i osobistych kontaktów z przedstawicielami Przedsiębiorcy lub osobami z nim współpracującymi. Przedsiębiorca podkreślił, że są to klienci wobec których toczy się postępowanie windykacyjne bądź wobec których zamierza podjąć działania polegające na wyegzekwowaniu należności pieniężnych. Zaznaczył jednocześnie, że najczęstszą przyczyną braku kontaktu jest niemożność ustalenia miejsca zamieszkania klientów, którzy zawierając umowę podali jako adres zamieszkania adres zameldowania wskazany w dowodzie osobistym i oświadczyli, że przebywają pod tym adresem z zamiarem pobytu. Przedsiębiorca podkreślił, że na etapie zawierania umowy weryfikował dane adresowe klientów wyłącznie na podstawie okazanych dokumentów tożsamości, stąd w chwili obecnej nie jest możliwe ustalenie dokładnego adresu zamieszkania osób, które unikają spotkań z osobami z nim współpracującymi.

W załączeniu do ww. pisma Przedsiębiorca przedłożył wykaz osób, którym nie udało się skutecznie doręczyć aneksów do umów pożyczki. Przedsiębiorca zadeklarował jednocześnie, że rozważa doręczenie tym osobom aneksów drogą pocztową, za potwierdzeniem odbioru na wskazane przez klientów adresy zameldowania, a w przypadku nie podjęcia korespondencji, zwrócona mu korespondencja zostanie okazana na żądanie Prezesa Urzędu.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Visset Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu została wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000321413, w dniu 13 stycznia 2009r. (*dowód: odpis z Krajowego Rejestru Sądowego*). Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. udzielanie pożyczek gotówkowych.

W relacjach z konsumentami Visset Sp. z o.o. posługuje się wzorcem umowy pożyczki, w oparciu o który zawiera tożsame w treści umowy.

W niniejszym postępowaniu administracyjnym Prezes Urzędu zakwestionował praktyki Przedsiębiorcy polegające na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień sprzecznych z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim oraz wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, o treści przytoczonej w pkt I-III sentencji decyzji.

Wzorzec umowy pożyczki, w którym zamieszczone zostały ww. postanowienia, Przedsiębiorca wykorzystywał w obrocie prawnym od dnia 1 czerwca 2009r. Do dnia 9 listopada 2009r. zawarł [usunięto] umowy pożyczki (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 9 listopada 2009r.*).

Z dniem 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca wprowadził do obrotu nowe wzorce umów pożyczki, a w odniesieniu do umów pozostających w obrocie rozpoczął procedurę ich aneksowania (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 21 stycznia 2010r., wykaz osób, którym Przedsiębiorca doręczył aneksy do umowy pożyczki*). Do dnia 26 marca 2010r. Przedsiębiorca wprowadził aneksy do [usunięto] umów pożyczki. Z powodu braku możliwości ustalenia adresu zamieszkania kredytobiorców, Przedsiębiorca nie aneksował [usunięto] umów pożyczki (*dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 26 marca 2010r., wykaz kredytobiorców, którym nie doręczono aneksów*).

W nowych wzorcach umowy pożyczki postanowienie przytoczone w pkt I sentencji decyzji zostało zastąpione postanowieniem §5 pkt 3, o treści: „W przypadku, o którym mowa w §5 pkt 2 umowy, pożyczkobiorca jest obowiązany poinformować pożyczkodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki, najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem”. Postanowienia kwestionowane w pkt II i III sentencji decyzji zostały z ww. wzorców usunięte (*dowód: wzorce umów pożyczki i aneksu załączone do pism Przedsiębiorcy z dnia 21 stycznia i 1 marca 2010r.*).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Visset Sp. z o.o. zarzucono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności- jak stanowi pkt 1 tego przepisu- stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Stwierdzenie przedmiotowych praktyk wymaga spełnienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwejki, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118).

Przesłanka bezprawności działań Przedsiębiorcy wykazana zostanie odrębnie dla każdego z postawionych Przedsiębiorcy zarzutów, określonych w pkt I- III sentencji decyzji. Kwestia **naruszenia zbiorowego interesu konsumentów** omówiona zostanie natomiast łącznie, po wykazaniu bezprawności działań Przedsiębiorcy, z uwagi na identyczny charakter i znaczenie tej przesłanki dla wszystkich praktyk objętych niniejszym postępowaniem. Wszystkie zarzucone praktyki dotknąć bowiem mogą nieokreśloną i nieograniczoną grupę konsumentów- aktualnych i potencjalnych klientów Visset Sp. z o.o.

I. W niniejszym postępowaniu Przedsiębiorcy zarzucono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu w umowach pożyczki postanowienia, zgodnie z którym pożyczkobiorca może dokonać przedterminowej spłaty pożyczki jedynie po uprzednim uzgodnieniu z Visset Sp. z o.o., z wyprzedzeniem 5 dni roboczych.

W odniesieniu do tego zarzutu, istota bezprawności działań Przedsiębiorcy sprowadza się do naruszenia art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z tym przepisem, konsument jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. Termin dokonania spłaty powinien odpowiadać terminom wnoszenia rat określonym w umowie. W takim przypadku konsument jest obowiązany poinformować kredytodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty kredytu najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem.

W ocenie Prezesa Urzędu, nie może budzić wątpliwości, że zasady spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie zostały uregulowane w kwestionowanym postanowieniu w sposób sprzeczny z art. 8 ust. 1 i 1a ww. ustawy. Z jednej strony, uprawnienie konsumenta zostało uzależnione od uprzedniego „uzgodnienia” z Przedsiębiorcą, z drugiej- zostało uwarunkowane terminem tego uzgodnienia. Postanowienie to zobowiązuje więc konsumenta do podjęcia określonych działań zmierzających do uzyskania stanowiska Przedsiębiorcy w wyznaczonym terminie, przesądzając jednocześnie, że wcześniejsza spłata może nastąpić tylko w przypadku dokonania stosownego uzgodnienia z Przedsiębiorcą („jedynie po”). Ostateczna decyzja w tej kwestii ma więc być wynikiem wspólnych ustaleń, a nie tylko poinformowania Przedsiębiorcy przez konsumenta o swoim zamiarze. Poprzez taką regulację konsument pozbawiony został uprawnienia do samodzielnego decydowania o wcześniejszej spłacie pożyczki.

Tak sformułowane postanowienie bez wątpienia może wprowadzać konsumentów w błąd co do treści i zakresu ich uprawnień w zakresie spłaty kredytu przed terminem określonym w

umowie, wynikających z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Wbrew twierdzeniom Przedsiębiorcy, naruszenie trybu określonego w kwestionowanym postanowieniu pociąga za sobą negatywne skutki dla konsumenta. W umowie Przedsiębiorca zastrzegł bowiem, że w przypadku wcześniejszej spłaty bez uzgodnienia, dniem pobrania środków z zaliczeniem na spłatę będzie dzień wymagalności określony w harmonogramie. Oznacza to, że konsument zobowiązany będzie np. do zapłaty oprocentowania za okres także po faktycznej spłacie pożyczki, którego- zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o kredycie konsumenckim- w przypadku spłaty przed terminem określonym w umowie nie ma obowiązku ponosić. W ocenie Prezesa Urzędu, nawet jednak brak takich skutków nie wyklucza uznania, że doszło do naruszenia art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o kredycie konsumenckim. Prawa i obowiązki konsumenta w zakresie spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie ukształtowane zostały bowiem przez Przedsiębiorcę w sposób zdecydowanie mniej korzystny niż przewidziany w ustawie, która wyznacza pewne minimum w standardzie ochrony interesów kredytobiorców.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, konsument jest uprawniony do wcześniejszej spłaty kredytu, a jedynymi obowiązkami nałożonymi na niego przez ustawę jest poinformowanie o zamiarze takiej spłaty najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem i dostosowanie terminu spłaty do terminu wnoszenia rat. Uprawnienie konsumenta przewidziane w art. 8 ma w założeniu chronić jego interes finansowy, pozwalając na skrócenie czasu trwania stosunku umownego, a co za tym idzie - zmniejszenie ciężarów finansowych (tak np. Dominika Rogoń. Komentarz do ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Komentarz LEX/el. 2002). Przyjęcie zatem, jak to ma miejsce w analizowanym przypadku, że uprawnienie to konsument może wykonać tylko pod pewnymi warunkami (uzgodnieniu z Przedsiębiorcą, z odpowiednim wyprzedzeniem), przesądza jednoznacznie- zdaniem Prezesa Urzędu- o bezprawności działań Przedsiębiorcy. Na bezprawność tego zachowania nie ma przy tym wpływu przedstawiona przez Przedsiębiorcę motywacja wyznaczenia we wzorcu umowy terminu 5 dni roboczych, jako ułatwienia dla obu stron umowy w przygotowaniu odpowiednich dokumentów i przeliczeniu kwoty pożyczki do spłaty.

Warto na marginesie zauważyć, że w świetle art. 17 ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca mógłby np. co do zasady skrócić termin, przed upływem którego konsument zobowiązany jest poinformować o zamiarze wcześniejszej spłaty, nie może natomiast tego terminu wydłużać, a tym bardziej uzależniać przyznanego konsumentowi uprawnienia od dodatkowych warunków, które nie zostały przewidziane w ustawie.

Pismem z dnia 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że podjął decyzję o zmianie ww. postanowienia i nadaniu mu treści: „W przypadku, o którym mowa w §5 pkt 2 umowy, pożyczkobiorca jest obowiązany poinformować pożyczkodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki, najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem”. Prezes Urzędu ocenił, że Przedsiębiorca dostosował treść ww. postanowienia do obowiązujących przepisów prawa.

II. Prezes Urzędu uznał ponadto za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczanie w umowach pożyczki Przedsiębiorcy postanowienia, zgodnie z którym nieterminowa spłata jakiegokolwiek raty udzielonej pożyczki lub odsetek zgodnie z harmonogramem spłat w zależności od sposobu obsługi pożyczki powoduje, że cała kwota pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki staje się wymagalna. W przypadku tego zarzutu bezprawność działań Przedsiębiorcy Prezes Urzędu wywodzi z naruszenia art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim.

Przepis ten określa zasady wypowiedzenia umowy przez kredytodawcę w przypadku nieterminowej spłaty kredytu przez konsumenta. Przewiduje on, że kredytodawca może wypowiedzieć umowę, jeżeli konsument nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu konsumenta, w trybie

określonym w umowie kredytowej, do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia umowy nie może być krótszy niż 30 dni.

Wprawdzie w umowach pożyczki Przedsiębiorca zamieścił postanowienie odpowiadające treści tego przepisu (§ 8 ust. 6 i 7), niemniej jednak w kwestionowanym postanowieniu zawarł regulację odmienną wprowadzając zasadę, że już nieterminowa spłata jakiegokolwiek raty pożyczki lub odsetek pociąga za sobą wymagalność całej kwoty pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem i to za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki.

Przepisy Kodeksu cywilnego nie definiują pojęcia wymagalności, jednak jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 lutego 1991r. sygn. akt III CRN 500/90, *w doktrynie przyjmuje się zgodnie, że należy przez wymagalność rozumieć stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Jest to stan potencjalny, o charakterze obiektywnym, biorący początek w chwili, w której wierzytelność zostaje uaktywniona.*

Z punktu widzenia materialnoprawnej sytuacji wierzyciela, wymagalność roszczenia oznacza więc stan, gdy wierzyciel może postawić skuteczne żądanie, aby dłużnik uczynił niezwłocznie zadość jego roszczeniu (tak np. J. Ignatowicz. System prawa cywilnego t. I, 1985r. str. 814 za Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I pod red. A. Kidyby, Lex 2009).

W ocenie Prezesa Urzędu, postawienie pożyczki w stan wymagalności oznacza, że Visset Sp. z o.o. może żądać od pożyczkobiorcy niezwłocznego zwrotu kwoty pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem i to już w przypadku braku zapłaty jakiegokolwiek raty bądź samych tylko odsetek. Wymagalność pożyczki wiąże się z takimi samymi skutkami jak rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia. Oznacza tym samym, że Przedsiębiorca nie musi stosować zasad i trybu postępowania, wynikających z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim, których spełnienie jest warunkiem skorzystania przez kredytodawcę z możliwości wypowiedzenia umowy w przypadku, gdy kredytobiorca nie reguluje wobec niego zobowiązań wynikających z umowy. W konsekwencji ww. postanowienie w istotny sposób zniekształca prawa i obowiązki stron umowy pożyczki.

Należy podkreślić, że art. 14 ustawy przewiduje możliwość wypowiedzenia umowy przez kredytodawcę, z zachowaniem co najmniej 30- dniowego terminu wypowiedzenia, dopiero po wystąpieniu określonych okoliczności (brak zapłaty w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności) i podjęciu określonych działań przez kredytodawcę (uprzednie wezwanie, pod rygorem wypowiedzenia umowy, do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni). Kwestionowane postanowienie warunków tych nie spełnia, skoro Przedsiębiorca może żądać zwrotu pożyczki już z chwilą niezapłacenia jakiegokolwiek raty bądź odsetek i nie jest zobowiązany do uprzedniego wezwania pożyczkobiorcy, pod rygorem wypowiedzenia umowy, do zapłaty zaległych rat.

W świetle powyższego, wbrew opinii Przedsiębiorcy, jak najbardziej uzasadnione jest porównanie zapisu dotyczącego wymagalności kwoty pożyczki, związanej z nieterminową spłatą raty pożyczki względnie odsetek, z przepisem art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim, który określa przecież warunki rozwiązania umowy przez kredytodawcę z powodu braku spłaty rat pożyczki w terminach wskazanych w umowie.

Zdaniem Prezesa Urzędu, nie można także zgodzić się ze stanowiskiem Przedsiębiorcy, że skoro nabył prawo wypowiedzenia umowy w oparciu o § 8 ust. 6 i 7, który odpowiada treści ww. przepisu, to nie może jej rozwiązać na podstawie kwestionowanego postanowienia. Analizując treść tych postanowień wydaje się uzasadniony wniosek, że w pierwszej kolejności zastosowanie znajdzie właśnie zakwestionowane postanowienie. Postanowienie to pozwala bowiem Przedsiębiorcy na uznanie, że cała kwota pożyczki wraz z oprocentowaniem staje się wymagalna już wówczas, gdy pożyczkobiorca nie spłaci w umówionym terminie jakiegokolwiek raty lub odsetek. § 8 ust. 6 i 7 odnosi się natomiast do stanu faktycznego, który ujawnić może się dopiero w sytuacji, gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności. Należy ponadto wskazać, że na dokonaną ocenę nie

ma wpływu również funkcja dyscyplinująca i mobilizująca do spłaty pożyczki, jaką Przedsiębiorca przypisał omawianemu postanowieniu.

Z punktu widzenia art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim, zastrzeżenia może wywoływać także odniesienie okresu wymagalności zawsze od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu pożyczki niezależnie od tego, czy za okres od zawarcia umowy pożyczkobiorca faktycznie nie regulował swoich zobowiązań, a dopiero np. w okresie późniejszym nieterminowo je spłacał. Trudno uzasadnić, dlaczego w każdym przypadku nieterminowej spłaty jakiejkolwiek raty lub odsetek cała kwota pożyczki wraz z oprocentowaniem staje się wymagalna zawsze od dnia podpisania umowy. Prezes Urzędu podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2006r. sygn. akt XVII Amc 34/06, że niedopuszczalne jest zastrzeżenie uprawnienia do żądania odsetek za opóźnienie konsumenta ze spłaceniem świadczenia od dnia zawarcia umowy. Stosownie do art. 476 Kodeksu cywilnego, jeżeli dłużnik nie realizuje w terminie swoich obowiązków wynikających z treści zobowiązania, to opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W takim przypadku, jak podkreślił SOKiK, data wymagalności roszczenia stanowi jednocześnie datę, od której dłużnik spóźnia się ze świadczeniem. Z mocy art. 481 Kodeksu cywilnego uzasadnia to roszczenie o odsetki. Ponieważ był odsetek zależny jest od opóźnienia strony umowy ze spełnieniem świadczenia, zdaniem SOKiK, nie jest możliwe pobieranie odsetek za okres, kiedy dłużnik nie przekroczył oznaczonego w umowie terminu, w którym powinien był spełnić swoje świadczenie.

Należy ponadto zauważyć, że przepis art. 14 ustawy wiąże wypowiedzenie umowy przez kredytodawcę z bezskutecznym wezwaniem kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat lub ich części. Nie przyznaje natomiast kredytodawcy uprawnień do żądania zapłaty całej kwoty kredytu wraz z oprocentowaniem od dnia podpisania umowy, w oderwaniu od tego, jakiego okresu zaległe raty dotyczą.

W ocenie Prezesa Urzędu przedstawione argumenty przesądzają o bezprawności działań Przedsiębiorcy.

W trakcie prowadzonego postępowania Przedsiębiorca poinformował o wykreśleniu zakwestionowanego postanowienia z nowo opracowanych wzorców umowy pożyczki.

III. Przesłanka bezprawności zarzutu przypisanego Przedsiębiorcy w pkt III sentencji decyzji wynika z tożsamości stosowanych przez niego postanowień wzorca umowy pożyczki z postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów również w odniesieniu do przedsiębiorcy, który nie był stroną postępowania sądowego zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005r. sygn. akt VI ACa 760/05 podkreślił, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Naruszenie interesów konsumentów może nastąpić, jak wskazał Sąd, w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne już wpisane do rejestru, przy czym wpis taki związany był z działaniami innych przedsiębiorców. Z kolei w wyroku z dnia 25 maja 2005r. sygn. akt XVII Ama 46/04, SOKiK wyraził pogląd, że dla uznania określonej klauzuli za niedozwolone postanowienie umowne wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie klauzul powinien być bowiem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli więc cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Przedstawione powyżej orzecznictwo potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/2006, w której uznano, że *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479¹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a¹*. Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przestawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru*.

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, których treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną wykładnię.

1. Prezes Urzędu uznał, że zawarte we wzorcu umowy pożyczki postanowienie § 5 ust. 8, zgodnie z którym „niezależnie od kosztów wskazanych w Tabeli opłat i kosztów windykacyjnych za nieterminową spłatę pożyczki pożyczkodawca może obciążyć pożyczkobiorcę kwotą stanowiącą równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki” mieści się w hipotezach klauzul niedozwolonych wpisanych w pozycjach: 827, 828 i 1180 rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Zdaniem Prezesa Urzędu, mimo braku wskazania, jaki charakter ma kwota „stanowiąca równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki”, interpretacja kwestionowanego postanowienia może prowadzić do wniosku, że mamy do czynienia z dodatkowymi odsetkami przysługującymi Przedsiębiorcy z tytułu nieterminowej spłaty pożyczki. Kwota, którą obciążony może być pożyczkobiorca została zastrzeżona „niezależnie” od kosztów i opłat windykacyjnych pobieranych przez Przedsiębiorcę, a jednocześnie- jak to wskazano w zd. 1 § 5 ust. 8 umowy-konsument może być nią obciążony „w przypadku powstania zaległości w spłacie pożyczki”. Możliwość nałożenia ww. kwoty związana jest więc z niewykonaniem przez konsumenta zobowiązania pieniężnego. Nie można zatem uznać, że jest to kara umowna, skoro zgodnie z art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, kara umowna zastrzeżona może zostać jedynie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego. Zdaniem Prezesa Urzędu, ww. kwota może być uznana za ryczałtowo określone odsetki za opóźnienie konsumenta w wykonaniu zobowiązania pieniężnego, względnie dodatkową sankcję finansową, którą obciążony może zostać konsument w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki. Należy przy tym zauważyć, że analizowane postanowienie nie wskazuje, z zaległościami w spłacie za jaki okres związane może być tego rodzaju obciążenie.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2005r. sygn. akt XVII Amc 103/04, SOKiK uznał za niedozwolone postanowienia o treści: *Jeżeli powstanie zaległość w płaceniu rat, klient zobowiązuje się do zapłacenia na rzecz pożyczkodawcy zaległości wraz z opłatą karną w wysokości 0,35% kwoty rat kompletnej za każdy dzień zwłoki oraz W stosunku do klienta, który otrzymał pożyczkę, a który a) nie dokonał w terminie spłaty jednej raty miesięcznej zostanie doliczona opłata karna w wysokości 0,35% wysokości raty kompletnej za każdy dzień opóźnienia*. Postanowienia te zostały wpisane następnie do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w pozycjach odpowiednio: 827 i 828. Uzasadniając wydany wyrok SOKiK stwierdził, że ww. klauzule z uwagi na wygórowaną wysokość przewidzianej kary, a właściwie odsetek umownych z tytułu opóźnienia konsumenta w spłacie pożyczki, stanowią niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385³ pkt 17 Kodeksu cywilnego.

¹ W obowiązującej obecnie ustawie z dnia 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów uregulowana została w art. 24.

SOKiK wskazał, że zgodnie z art. 481 §1 Kodeksu cywilnego, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W przypadku zaś zobowiązań niepieniężnych umowa może przewidywać, zgodnie z art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, obowiązek zapłaty przez dłużnika kary umownej w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. SOKiK uznał, że wysokość odsetek przewidzianych w ww. postanowieniach w zestawieniu z wysokością odsetek ustawowych jest zbyt wygórowana i stanowi przez to zbyt duże, nieusprawiedliwione okolicznościami, obciążenie dla konsumenta.

W ocenie Prezesa Urzędu, taki charakter ma również wskazana w ww. postanowieniu kwota stanowiąca równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki. Przedstawione poniżej wyliczenia, dokonane na podstawie danych z umów pożyczki zawartych przez Przedsiębiorcę, wskazują, że kwota ta jest znacznie wyższa niż kwota odsetek zakwestionowana w przywołanych klauzulach niedozwolonych.

I tak np. w przypadku kwoty pożyczki udzielonej przez Visset Sp. z o.o. w wysokości 1927,80 zł, na okres 5 miesięcy, wysokość raty miesięcznej wynosi 477,60 zł (*dowód: umowa pożyczki [usunięto] z dnia 22 października 2009r.*).

Równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki wynosi 964 zł.

Przy uwzględnieniu kwoty odsetek zakwestionowanych przez SOKiK w ww. klauzulach niedozwolonych w wysokości 0,35% kwoty raty za każdy dzień zwłoki, przy zwłoce wynoszącej 1 miesiąc (30 dni) byłaby to kwota:

$$477,60 \text{ zł} \times 0,35\% \times 30 \text{ dni} = 50,10 \text{ zł}$$

Z kolei, przy kwocie pożyczki udzielonej przez Visset Sp. z o.o. w wysokości 1480,50 zł na okres 3 miesięcy, wysokość raty miesięcznej wynosi 596,67 zł (*dowód: umowa pożyczki [usunięto]*).

Równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki wynosi 740,25 zł.

Przy uwzględnieniu kwoty odsetek zakwestionowanych przez SOKiK w ww. klauzulach niedozwolonych w wysokości 0,35% kwoty raty za każdy dzień zwłoki, przy zwłoce wynoszącej 1 miesiąc (30 dni) byłaby to kwota:

$$596,67 \text{ zł} \times 0,35\% \times 30 \text{ dni} = 62,64 \text{ zł}$$

Ww. wyliczenia potwierdzają, że kwota stanowiąca równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki jest w istocie zdecydowanie wyższa niż wartość odsetek, która zakwestionowana została w wymienionych klauzulach abuzywnych. Przy uwzględnieniu odsetek uznanych za niedozwolone przez SOKiK na poziomie 0,35% kwoty raty za każdy dzień zwłoki, kwota ta wyniosłaby 50,10 zł i 62,64 zł (przy miesięcznej zwłoce), natomiast kwota, której mógłby żądać Przedsiębiorca w oparciu o kwestionowany zapis wyniosłaby odpowiednio aż 964 zł i 740,25 zł.

Wskazać należy jednocześnie, że kwota stanowiąca równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki w obydwu analizowanych przypadkach przekracza także w znacznym stopniu wysokość obowiązujących aktualnie odsetek ustawowych tj. 13% w stosunku rocznym. Odsetki od raty pożyczki w wysokości 477,60 zł, przy zwłoce trwającej 1 miesiąc wyniosłyby 5,44 zł, a od kwoty 596,67 wyniosłyby w takiej sytuacji 6,58 zł. Stanowisko SOKiK uznające odsetki za zbyt wygórowane ze względu na ich porównanie do wysokości odsetek ustawowych jest zatem w pełni adekwatne również w odniesieniu do kwestionowanego postanowienia.

W świetle powyższego, pomimo braku identycznej treści klauzuli stosowanej przez Przedsiębiorcę z klauzulami wpisanymi do rejestru, w ocenie Prezesa Urzędu, możliwe jest stwierdzenie tożsamości porównywanych klauzul. Istota tych klauzul jest bowiem taka sama,

skoro pozwalają przedsiębiorcy na obciążenie konsumenta zbyt wygórowaną kwotą odsetek w stosunku do odsetek ustawowych. Te same są także okoliczności, w których konsument może zostać nimi obciążony („powstanie zaległości w spłacie”; „zaległość w płaceniu rat”).

Kwestionowane postanowienie mieści się także w hipotezie klauzuli niedozwolonej wpisanej w pozycji 1180 rejestru, o treści: *W przypadku określonym w § 11 FF zastrzeżona sobie prawo naliczania kary umownej w wysokości 10% wypłaconej przez FF kwoty pożyczki* (wpis na podstawie wyroku SOKiK z dnia 15 lutego 2006r. sygn. akt XVII Amc 30/05). W uzasadnieniu wyroku, na mocy którego ww. klauzula została uznana za niedozwoloną, SOKiK stwierdził, że zastrzeżenie kary umownej w wysokości 10% kwoty pożyczki (1.000 zł przy minimalnej kwocie pożyczki udzielanej przez pozwanego) uznać należy za zbyt wygórowaną i niekorzystnie kształtującą sytuację ekonomiczną konsumenta, poprzez przerzucenie na niego kosztów egzekucji należności jeszcze przed wdaniem się w ewentualny spór przed sądem. Zgodnie z §11 umowy, do którego odsyła ww. postanowienie, karę tę konsument będzie zobowiązany zapłacić w przypadku niespłacenia całego zadłużenia w terminie i wysokości podanej w zawiadomieniu o postawieniu zadłużenia w stan natychmiastowej wykonalności.

Oddalając w części obejmującej ww. postanowienie apelację przedsiębiorcy od wyroku SOKiK, Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 grudnia 2006r. sygn. akt VI ACa 539/06 wskazał, że kara umowna określona na poziomie 10% jest rażąco wygórowana. Zdaniem Sądu, rażące wygórowanie tej kary wyraża się relatywnie wysokim procentem od należności głównej, a nie jest to jedyne obciążenie wynikające z umowy dla pożyczkobiorcy (umowa przewiduje ponadto opłatę przygotowawczą, wynagrodzenie, odsetki). Sąd podkreślił, że dyskusyjne jest uznanie, że jest to kara umowna, ponieważ rozliczenie z umowy pożyczki ma charakter zobowiązania pieniężnego. Jednakże, zdaniem Sądu, nawet przy przyjęciu, że nie jest to kara umowna w rozumieniu art. 483 Kodeksu cywilnego, a swoista sankcja pieniężna (co wykluczałoby możliwość powołania wprost art. 385³ pkt 17 Kodeksu cywilnego), istnieją podstawy do uznania tego postanowienia za abuzywne z uwagi na art. 385¹ Kodeksu cywilnego, ze wskazanym uzasadnieniem, akcentującym rażące wygórowanie tej sankcji.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. argumenty można w całości odnieść także do analizowanego postanowienia, które podobnie jak ww. klauzula niedozwolona dopuszcza możliwość obciążenia konsumenta dodatkową sankcją finansową (określoną na poziomie znacznie zresztą wyższym niż określony w ww. klauzuli niedozwolonej), w przypadku powstania zaległości w spłacie pożyczki. Należy zauważyć, że już przy kwocie pożyczki wynoszącej 2.000 zł, kwota stanowiąca równowartość kwoty 50% udzielonej pożyczki wynosić będzie 1.000 zł. Niewątpliwie ustalona przez Przedsiębiorcę proporcja tej kwoty do wysokości kwoty udzielonej pożyczki pozwala także na uznanie, że mamy do czynienia z rażąco wygórowaną sankcją finansową nakładaną na konsumenta.

Odpowiadając na zawiadomienie o wszczęciu niniejszego postępowania, pismem z dnia 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca poinformował, że ww. postanowienie zostało usunięte z nowych wzorców umowy pożyczki.

2 i 3. Za niedozwolone uznano także postanowienia, które zastrzegają na rzecz Przedsiębiorcy prawo do „natychmiastowego rozwiązania umowy w przypadku znacznego obniżenia się realnej wartości udzielonego zabezpieczenia lub/i ujawnienia, iż złożone przez pożyczkobiorcę informacje mające wpływ na skuteczne wykonanie niniejszej umowy nie odpowiadają stanowi faktycznemu” (§8 ust. 9) oraz „rozwiązania niniejszej umowy, gdy z powodu złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy będzie wątpliwe, czy pożyczka zostanie zwrócona. W takim przypadku pożyczkodawcy przysługuje prawo żądania natychmiastowego zwrotu całej sumy pożyczki wraz z bieżącymi i zaległymi odsetkami oraz opłatami i wszelkimi kosztami windykacyjnymi, do zapłaty których zobowiązany jest pożyczkobiorca na mocy postanowień niniejszej umowy” (§8 ust. 10). Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienia są tożsame z

postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w pozycjach: 268, 1174 i 1177.

Pierwsze z postanowień o treści: *Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, w szczególności z powodu: 1) niespłacenia w terminie należności, o których mowa w §13 ust. 1, 2) zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złej sytuacji finansowo- majątkowej kredytobiorcy, 3) znacznego obniżenia się realnej wartości złożonego zabezpieczenia lub utraty tego zabezpieczenia, 4) niedotrzymania innych warunków umowy kredytu* zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 29 grudnia 2004r. sygn. akt XVII Amc 92/03.

Kolejne o treści: *Forminx Finance zastrzega sobie prawo odstąpienia od umowy w całości lub części i postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności w przypadku gdy: a) pożyczkobiorca naruszył istotne postanowienia umowy, d) sytuacja ekonomiczno- finansowa pożyczkobiorcy pogorszyła się w sposób znaczny, f) pożyczkobiorca naruszył jakiegokolwiek inne postanowienia umowy albo przepis prawa w zakresie objętym jej treścią, w szczególności w przypadku zaniechania poinformowania FF o zamiarze zaciągnięcia pożyczek lub kredytów bądź udzielenia poręczeń lub zaciągnięcia innych zobowiązań i podjęcie innych decyzji mających istotny wpływ na sytuację ekonomiczno- finansową pożyczkobiorcy* (pozycja 1174 rejestru) oraz FF *na bieżąco analizuje wysokość i rodzaj przyjętego prawnego zabezpieczenia spłaty pożyczki. W przypadku uznania, że jest ono niewystarczające z uwagi na pogorszenie się sytuacji ekonomiczno- finansowej pożyczkobiorcy lub obniżenia się realnej wartości prawnego zabezpieczenia, FF jest uprawniony do żądania dodatkowego zabezpieczenia, zaś pożyczkobiorca zobowiązany jest to żądanie spełnić pod rygorem odstąpienia FF od umowy i postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności* (pozycja 1177 rejestru) zostały uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 15 lutego 2006r. sygn. akt XVII Amc 30/05. W jego uzasadnieniu SOKiK stwierdził, że pierwsza z przytoczonych klauzul narusza m.in. art. 385³ pkt 9 i 14 Kodeksu cywilnego. Pozwala bowiem przedsiębiorcy na dowolną interpretację co do tego, czy i w jakim zakresie nastąpiło naruszenie istotnych postanowień umowy oraz czy pogorszenie sytuacji ekonomiczno- finansowej konsumenta jest według przedsiębiorcy znaczne, przyznając mu także prawo do stwierdzenia, jakie inne nieokreślone we wzorcu postanowienia umowy naruszył konsument. Jednocześnie postanowienie to uprawnia przedsiębiorcę do zastosowania tak dotkliwej dla konsumenta sankcji jaką jest odstąpienie od umowy i postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności. W opinii SOKiK, przyjęcie, że skutkiem zaniechania przez konsumenta poinformowania przedsiębiorcy już o samym zamiarze podjęcia decyzji w sprawach finansowych jest wypowiedzenie umowy, uznać należy za kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Orzekając o abuzywności drugiej klauzuli (pozycja 1177 rejestru), SOKiK podkreślił, że narusza ona art. 385³ pkt 9 Kodeksu cywilnego, pozostawiając przedsiębiorcy dowolność w uznaniu, czy wysokość i rodzaj zabezpieczenia spłaty pożyczki jest niewystarczająca i sytuacja ekonomiczno- finansowa konsumenta pogorszyła się na tyle, aby żądać dodatkowego zabezpieczenia.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2006r. sygn. akt VI ACa 539/06, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację przedsiębiorcy od powołanego wyroku SOKiK w części obejmującej omawiane postanowienia niedozwolone. W odniesieniu do klauzuli wpisanej następnie w pozycji 1174 rejestru, Sąd II instancji podtrzymał stanowisko SOKiK, że ma ona przede wszystkim charakter postanowienia niedozwolonego, o jakim mowa w art. 385³ pkt 9 i 14 Kodeksu cywilnego. Sąd ten podkreślił, że nie jest dozwolone takie kształtowanie praw i obowiązków, iżby tylko kontrahent konsumenta posiadał uprawnienie do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia. W sytuacji braku odpowiedniego zapisu o prawie odstąpienia od umowy pożyczkobiorcy, przez przyznanie go jedynie pożyczkodawcy, postanowienie to nabiera cech abuzywności. Tak uformowane prawa i obowiązki pozostają w układzie wyraźnie niesymetrycznym, są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta (art. 385¹ §1 Kodeksu cywilnego). Sąd wskazał także, że to pożyczkodawca dokonuje wiążącej interpretacji pkt a, d, f tego postanowienia i nie dopuszcza w tym zakresie stanowiska konsumenta, poza tym, że przypisuje mu określone niekorzystne zachowania. Ustalenie zaś, na ile te zachowania mogą rzeczywiście wpływać na sytuację prawną dłużnika mieści w sobie

dowolność i rozległą swobodę interpretacyjną. Sąd uznał, że postanowienia będące źródłem praw konsumenta podpadają w tym wypadku pod normę art. 385¹ § 1 zd. 1 Kodeksu cywilnego.

Z kolei w zakresie postanowienia wpisanego w pozycji 1177 rejestru, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko sądu I instancji wskazując, że należy zakwalifikować je jako niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385³ pkt 9 Kodeksu cywilnego. Przedsiębiorcy pozostawiona została bowiem dowolność w uznaniu, czy wysokość i rodzaj zabezpieczenia spłaty pożyczki są niewystarczające, a sytuacja ekonomiczno- finansowa konsumenta pogorszyła się na tyle, aby żądać dodatkowego zabezpieczenia pożyczki. Zdaniem Sądu II instancji, to do przedsiębiorcy należy wiążąca interpretacja umowy w tym zakresie, przy czym zapis ten służy tylko ochronie kontrahenta, który wyposażony został wyłącznie w uprawnienia (żądanie dodatkowego zabezpieczenia, odstąpienie od umowy i postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności) i uznaniowość (ocena stanu zabezpieczenia), konsument zaś obarczony został wyłącznie obowiązkami (natychmiastowe spełnienie żądania). Sąd zauważył, że postanowienie to nie przewiduje możliwości wyjaśnień, negocjacji, odwołania od arbitralnej decyzji pożyczkodawcy, a więc takich instrumentów, które pozwalałyby pożyczkobiorcy w jakikolwiek sposób wpływać na interpretację umowy.

W ocenie Prezesa Urzędu, kwestionowane postanowienia §8 ust. 9 i 10, podobnie jak omówione klauzule niedozwolone, spełniają przesłanki niedozwolonych postanowień umownych, określonych w art. 385³ pkt 9 i 14 Kodeksu cywilnego. Przede wszystkim przyznają Visset Sp. z o.o. prawo dokonania wiążącej interpretacji umowy w zakresie uznania, że nastąpiło „znaczące” obniżenie realnej wartości zabezpieczenia, złożone przez pożyczkobiorcę informacje niezgodne ze stanem faktycznym mają wpływ na skuteczne wykonanie umowy, a z powodu złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy jest wątpliwe, czy pożyczka zostanie zwrócona. Są to przy tym okoliczności występujące po stronie pożyczkobiorcy, na których interpretację pożyczkobiorca nie ma żadnego wpływu, mimo przypisania mu- podobnie jak w ww. klauzulach abuzywnych- określonego „niewłaściwego” zachowania (np. uznania, że udzielone przez Pożyczkodawcę bliżej nie sprecyzowane informacje nie są zgodne ze stanem faktycznym, uznania, że zły stan majątkowy pożyczkobiorcy skutkuje wątpliwościami co do zwrotu pożyczki). Niezależnie zatem od użytych sformułowań, we wszystkich porównywanych klauzulach, to kontrahenci konsumenta zastrzegli sobie prawo dokonywania wykładni określonych pojęć odnoszących się do sytuacji majątkowej konsumenta, czy też jego zachowania.

We wszystkich porównywanych klauzulach, skutkiem dokonania przez przedsiębiorcę określonej interpretacji umowy jest możliwość jednostronnego zakończenia stosunku umownego, łączącego go z konsumentem poprzez „natychmiastowe rozwiązanie umowy”, „wypowiedzenie umowy”, „odstąpienie od umowy i postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności”, przy czym uprawnienie to przyznane zostało wyłącznie przedsiębiorcom. Oznacza to, że również w kwestionowanych postanowieniach wzajemne prawa i obowiązki stron umowy pożyczki ukształtowane zostały bez zachowania symetrii. W tym aspekcie ww. postanowienia wyczerpują przesłanki klauzuli niedozwolonej z art. 385³ pkt 14 Kodeksu cywilnego.

Z powyższych względów Prezes Urzędu uznał, że postanowienia te mieszczą się w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru. Ich istota i skutki, niezależnie od użytych sformułowań, są tożsame.

Pismem z dnia 21 stycznia 2010r. Przedsiębiorca poinformował o wykreśleniu ww. postanowień z nowych wzorców umowy pożyczki.

4. Prezes Urzędu zakwestionował ponadto postanowienie § 10 ust. 8 wzorca umowy pożyczki, o treści: „Wszelkie spory mogące powstać na tle niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd właściwy dla siedziby pożyczkodawcy”- uznając je za tożsame z klauzulami niedozwolonymi wpisanymi w pozycjach: 640 i 1024 rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2006r. sygn. akt XVII Amc 22/05, SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści: *Ewentualne spory wynikłe na tle wykonania umowy strony poddają*

rozstrzygnięciu sądowi właściwemu miejscowo dla siedziby pożyczkodawcy (pozycja 640 rejestru). SOKiK wskazał, że postanowienie to spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej z art. 385¹ §1 oraz 385³ pkt 23 Kodeksu cywilnego. Podkreślił, że wyłączenie zasady właściwości ogólnej sądu może być dodatkową dolegliwością dla konsumentów powodującą np. stratę czasu na przejazd i konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów w celu obrony swoich interesów. Zdaniem Sądu, taki zapis umowny może ujemnie wpływać na zachowania konsumentów, ograniczając lub nawet wyłączając możliwość realizacji przysługujących im uprawnień.

Z kolei orzekając o abuzywności postanowienia o treści: *Wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy strony poddają pod rozstrzygnięcie sądu właściwego dla siedziby pożyczkodawcy* (pozycja 1024 rejestru), w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2006r. sygn. akt XVII Amc 34/06, SOKiK stwierdził, że postanowienie to przewiduje poddanie sporu do rozpoznania przez sąd, który nie zawsze będzie właściwy miejscowo. Postanowienie to wyłącza bowiem możliwość skorzystania z właściwości przemiennej. W sytuacjach, gdy miejsce zamieszkania konsumenta i miejsce wykonania umowy będzie położone poza okręgiem sądu właściwego dla siedziby pozwanego, postanowienie to będzie narzucało rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

W ocenie Prezesa Urzędu, tożsamość klauzuli stosowanej przez Przedsiębiorcę z klauzulami wpisanymi do rejestru nie może wywoływać jakichkolwiek wątpliwości. Bez wątpienia, postanowienie to ogranicza zarówno konsumentowi jak i Przedsiębiorcy możliwość wyboru sądu, który zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, należy uznać za właściwy do rozstrzygnięcia sporu powstałego na tle wiążącej ich umowy. Jak wynika z przywołanych wyroków SOKiK, za niezgodne z art. 385³ pkt 23 Kodeksu cywilnego uznaje się postanowienia, które nie tylko wyłączają właściwość sądu wyznaczonego według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w ogóle, ale też te, które ograniczają zakres możliwości przewidzianych w tej ustawie, w wyniku czego sytuacja konsumentów ulega pogorszeniu. Klauzula stosowana przez Przedsiębiorcę może godzić w interesy tych konsumentów, którzy mają miejsce zamieszkania poza miejscem jego siedziby, poprzez wyłączenie możliwości wytoczenia przeciwko nim powództwa przed sądem właściwym według przepisów o właściwości ogólnej, a więc w miejscu najbardziej dogodnym dla konsumentów.

W toku postępowania Przedsiębiorca poinformował o usunięciu ww. postanowienia z nowych wzorców umowy pożyczki.

Zdaniem Prezesa Urzędu przedstawione powyżej argumenty przesadzają o bezprawności wszystkich praktyk zarzuconych Przedsiębiorcy w prowadzonym postępowaniu.

Drugą przesłanką, której wystąpienie jest niezbędne do stwierdzenia praktyk określonych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest naruszenie **zbiorowych interesów konsumentów**. Przesłanka ta jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości, rozumianej jako nieokreślona i nieograniczona grupa podmiotów, których nie da się zidentyfikować. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, wskazuje jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2003r. sygn. akt I CKN 504/01 stwierdził, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów*.

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest zatem ustalenie, że działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego, konkretnego adresata, ale jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości, przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może

polegać więc zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Dla uznania, że mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów nie jest w związku z powyższym konieczne ustalenie, że którykolwiek z konsumentów został rzeczywiście poszkodowany wskutek stosowanej przez przedsiębiorcę praktyki. Z tego względu nie można podzielić poglądów wyrażonych przez Visset Sp. z o.o., że skoro kwestionowane postanowienia nie były stosowane w praktyce, to w konsekwencji nie miało miejsca naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

W niniejszej sprawie bez wątpienia doszło do naruszenia interesów nieograniczonej liczby konsumentów, tj. aktualnych i przyszłych pożyczkobiorców Visset Sp. z o.o. Potencjalnie wszyscy odbiorcy oferty Przedsiębiorcy, a więc nieograniczona grupa konsumentów, mogła zostać dotknięta zakwestionowanymi praktykami.

Należy podkreślić, że interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny warunków dokonywanych czynności, na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy. W tym też aspekcie, w rozpatrywanej sprawie uznać należało, że wskutek stosowania przez Przedsiębiorcę postanowień, które określają prawa i obowiązki stron umowy pożyczki w sposób sprzeczny z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim bądź zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, nastąpiło naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu uznał, że w odniesieniu do wszystkich postawionych Przedsiębiorcy zarzutów wykazane zostały obie przesłanki praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, tj. bezprawność jego działań oraz naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, przy czym ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania stosowania zarzucanej praktyki spoczywa na przedsiębiorcy (art. 27 ust. 3).

W trakcie prowadzonego postępowania Przedsiębiorca oświadczył, że z dniem 21 stycznia 2010r. wprowadził do obrotu nowe wzorce umów pożyczki, a w odniesieniu do umów zawierających zakwestionowane postanowienia podjął decyzję o ich aneksowaniu. Prezes Urzędu ustalił, że nowo opracowane przez Przedsiębiorcę wzorce umów nie zawierają postanowień objętych zarzutami w prowadzonym postępowaniu administracyjnym. Postanowienie wskazane w pkt I sentencji decyzji zostało dostosowane do treści art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o kredycie konsumenckim, natomiast pozostałe postanowienia (pkt II- III sentencji decyzji) zostały wykreślone z nowych wzorców umów pożyczki. Fakt stosowania nowych wzorców Przedsiębiorca wykazał przesyłając kopie umów zawartych zgodnie z ich postanowieniami.

W świetle podjętych przez Przedsiębiorcę działań Prezes Urzędu uznał, że z dniem 21 stycznia 2010r. tj. z dniem wprowadzenia do obrotu nowych wzorców umów pożyczki, Przedsiębiorca zaprzestał stosowania przypisanych mu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Od tego bowiem dnia Przedsiębiorca był gotów zawierać umowy pożyczki w oparciu o postanowienia nowych wzorców, w których nie zamieszczono niedozwolonych postanowień umownych, objętych zarzutami w niniejszym postępowaniu.

W związku z powyższym, na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stwierdzono zaniechanie stosowania wszystkich przypisanych Przedsiębiorcy praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wskazanych w pkt I-III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 cyt. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Kara nakładana na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów powinna przede wszystkim, zdaniem Prezesa Urzędu, podkreślać naganność zachowania przedsiębiorcy, które narusza przepisy prawa oraz interesy konsumentów. Zauważyć przy tym należy, że sankcja ta może zostać nałożona na przedsiębiorcę niezależnie od tego, czy dopuścił się naruszenia umyślnie czy też nieumyślnie.

W niniejszej sprawie, z uwagi na charakter i skutki przypisanych Przedsiębiorcy zarzutów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Przedsiębiorcę kar pieniężnych za każdą ze stwierdzonych praktyk.

W opinii Prezesa Urzędu, ocena zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień złożonych przez Przedsiębiorcę, wskazuje na co najmniej nieumyślne naruszenie przepisów ustawy. Brak natomiast wystarczających dowodów, które pozwoliłyby na przypisanie Przedsiębiorcy umyślności działania tj. zamiaru takiego naruszenia. Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca powinien przewidywać, że jego działania podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Powinien także dochować należytej staranności przy konstruowaniu wzorców umownych wykorzystywanych w obrocie z konsumentami, zapewniając ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa i uwzględniając klauzule wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Pismem z dnia 1 marca 2010r. Przedsiębiorca oświadczył- uprawdopodobniając szacunek rachunkiem zysków i strat, że jego szacunkowy przychód w 2009r. wyniósł [usunięto] zł. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Przedsiębiorcę wynosi [usunięto] zł.

Ustalając wysokość każdej z kar, Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, wynikiem której jest określona kwota bazowa. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki winny mieć wpływ na wysokość poszczególnych kar nałożonych na Przedsiębiorcę. Praktyki opisane w pkt I i II sentencji niniejszej decyzji zaliczyć należy do kategorii naruszeń na etapach kontraktowania. Praktyka wskazana w pkt III sentencji decyzji polega na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych.

IV. Za stosowanie praktyk opisanych w pkt I i II sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę jedną karę pieniężną. Zdaniem Prezesa Urzędu, za kumulatywną oceną stwierdzonych praktyk przemawia fakt, że ich bezprawność wynika z naruszenia przepisów tej samej ustawy, a ponadto stanowią one wzajemnie wzmacniające się środki do osiągnięcia

antykonsumentckiego celu- zniekształcenia ustawowych uprawnień i obowiązków stron umowy pożyczki.

Obie przypisane Przedsiębiorcy praktyki ujawniają się na etapie zawierania kontraktu, wywierają jednak wpływ także na jego wykonanie.

Praktyka wskazana w pkt I sentencji decyzji polega na ustaleniu w umowach pożyczki warunków spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie w sposób sprzeczny z art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o kredycie konsumenckim. Przyjęcie, że pożyczkobiorca może dokonać takiej spłaty jedynie po uprzednim uzgodnieniu z Przedsiębiorcą, z wyprzedzeniem 5 dni roboczych, bez wątplenia prowadzi do zniekształcenia ustawowych uprawnień konsumenta w zakresie wcześniejszej spłaty pożyczki, uniemożliwiając mu podjęcie samodzielnej decyzji o takiej spłacie. Niemniej jednak oceniając szkodliwość ww. naruszenia Prezes Urzędu uznał, że nie może ono spowodować dotkliwych szkód finansowych po stronie konsumentów, a raczej w umiarkowanym stopniu może naruszyć ich interes ekonomiczny. Pomijając uciążliwość w konieczności uzgodnienia z Przedsiębiorcą terminu wcześniejszej spłaty kredytu i potencjalne koszty z tym związane (np. dojazdu do siedziby Przedsiębiorcy, rozmów telefonicznych), negatywne skutki finansowe dla konsumentów przejawiają się w konieczności zapłaty odsetek przypadających po dokonaniu „nieuzgodnionej” spłaty pożyczki. W przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki bez uzgodnienia z Przedsiębiorcą, dniem zaliczenia wpłaconych środków na spłatę pożyczki będzie bowiem dzień wymagalności określony w harmonogramie, a nie dzień faktycznej, wcześniejszej spłaty. Biorąc jednak pod uwagę, że Przedsiębiorca udziela pożyczek krótkoterminowych, na okres od 1 do 8 miesięcy, ewentualne odsetki, które zmuszony byłby zapłacić konsument nie byłyby rażąco wysokie.

Istota praktyki zarzuconej Przedsiębiorcy w pkt II sentencji decyzji polega na stosowaniu postanowienia, które w sposób sprzeczny z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim reguluje kwestie związane z nieterminową spłatą udzielonej pożyczki. Kwestionowane postanowienie przewiduje, że cała kwota pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem za okres od dnia podpisania umowy do dnia zwrotu, staje się wymagalna już z chwilą nieterminowej spłaty jakiegokolwiek raty bądź tylko odsetek. Zatem już z tą chwilą Przedsiębiorca może żądać od konsumenta niezwłocznego zwrotu kwoty pożyczki z odsetkami, pomijając zasady i tryb postępowania, do których zobowiązuje kredytodawcę art. 14 ww. ustawy. Uregulowanie w kwestionowanym postanowieniu zasad i trybu postępowania w przypadku braku spłaty rat (odsetek) pożyczki w sposób sprzeczny z ww. przepisem w istotny sposób wpływa na sytuację prawną konsumentów na etapie wykonywania umowy. Zniekształca bowiem ustawowe prawa i obowiązki stron umowy. Zwalnia Przedsiębiorcę z obowiązku uprzedniego wezwania konsumenta, pod rygorem wypowiedzenia umowy, do zapłaty zaległych rat (ich części) oraz daje mu możliwość żądania niezwłocznego zwrotu pożyczki już w przypadku braku zapłaty jakiegokolwiek raty, a nawet samych tylko odsetek. Już bowiem brak zapłaty jakiegokolwiek raty (odsetek) skutkuje wymagalnością całej kwoty pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem, a więc daje Przedsiębiorcy możliwość żądania niezwłocznej spłaty pożyczki. Tym samym konsument pozbawiony jest możliwości zastosowania się do wezwania kredytodawcy i ma obowiązek niezwłocznego spełnienia swojego świadczenia względem Przedsiębiorcy. Nie można także pominąć, że ustalony przez Przedsiębiorcę okres wymagalności wiąże się zawsze z dniem podpisania umowy, niezależnie od faktycznego okresu powstania zaległości. Stopień szkodliwości stwierdzonego naruszenia jest więc, w ocenie Prezesa Urzędu, znaczny.

Ważąc kwotę bazową omawianych praktyk Prezes Urzędu uwzględnił także okres ich stosowania, który nie przekroczył roku. Jak wynika z poczynionych ustaleń wzorce, w których zamieszczone zostały ww. postanowienia Przedsiębiorca stosował od dnia 1 czerwca 2009r.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił za ww. naruszenia kwotę bazową, będącą podstawą do dalszych przeliczeń kary, na poziomie [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. tj. 2.855 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie zaistniały okoliczności łagodzące bądź obciążające i czy ze względu na ich wystąpienie uzasadniona jest modyfikacja ustalonej kwoty bazowej.

Za istotną okoliczność łagodzącą uznano zaniechanie przez Przedsiębiorcę stosowania praktyk niezwłocznie po wszczęciu postępowania administracyjnego. Bezpośrednio po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania Przedsiębiorca przedłożył nowo opracowane wzorce umów pożyczki, w których dostosował treść postanowienia kwestionowanego w pkt I sentencji decyzji do obowiązujących przepisów prawa i usunął postanowienie kwestionowane w pkt II sentencji. Niezwłocznie po wszczęciu postępowania, z dniem 21 stycznia 2010r., Przedsiębiorca wprowadził nowe wzorce do obrotu prawnego. Zdaniem Prezesa Urzędu, jako okoliczność łagodzącą potraktować należy ponadto podjęte przez Przedsiębiorcę działania w celu wyeliminowania ww. postanowień także z obowiązujących nadal umów pożyczki. Przedsiębiorca niezwłocznie po wszczęciu postępowania rozpoczął procedurę aneksowania tych umów, przedstawiając przeważającej liczbie swoich kontrahentów (296 konsumentom) aneksy uwzględniające nową treść pierwszego z postanowień i wykreślające postanowienie wskazane w pkt II sentencji decyzji. Jedynie w [usunięto] przypadkach, z uwagi na niemożność nawiązania bezpośredniego kontaktu z kontrahentami Przedsiębiorca nie doręczył im aneksów. Zdaniem Prezesa Urzędu, wskazane okoliczności uzasadniają zmniejszenie kwoty bazowej o 40%, tj. do kwoty 1.713 zł po zaokrągleniu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności obciążające, które uzasadniałyby podwyższenie wysokości kary w związku ze stosowaniem ww. praktyki. Przede wszystkim pomimo zdecydowanie negatywnej oceny zakwestionowanego zachowania Przedsiębiorcy, nie można przypisać mu umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

Mając na uwadze powyższe, kara za naruszenie zakazu stosowania praktyk określonych w pkt I i II sentencji decyzji ustalona została w wysokości 1.713 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. oraz ok. [usunięto] % maksymalnego wymiaru kary.

V. W pkt III sentencji decyzji Prezes Urzędu przypisał Przedsiębiorcy stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy pożyczki postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Szacując szkodliwość poszczególnych postanowień stosowanych przez Przedsiębiorcę, Prezes Urzędu ocenił, że zdecydowanie negatywny wpływ na sytuację konsumentów ma klauzula wskazana w pkt III.1 sentencji niniejszej decyzji (§5 ust. 8 wzorca). Postanowienie to pozwala bowiem Przedsiębiorcy na obciążenie konsumenta kwotą stanowiącą równowartość 50% kwoty udzielonej pożyczki w przypadku powstania zaległości w spłacie pożyczki. Jego zastosowanie może wywołać bezpośrednie i dotkliwe skutki finansowe dla konsumentów, zwłaszcza w porównaniu tej kwoty z wysokością obowiązujących odsetek ustawowych czy też z proporcją tej kwoty do kwoty udzielonego kredytu. Kwota stanowiąca połowę kwoty udzielonej pożyczki w rażącym stopniu narusza interes ekonomiczny konsumenta. Pomimo, że ww. kwota zastrzeżona została na wypadek „powstania zaległości w spłacie pożyczki”, a więc w związku z nienależytym wykonaniem przez konsumenta zawartej umowy, Prezes Urzędu uznał, że okoliczność ta nie powinna mieć wpływu na ocenę wagi naruszenia.

Oceniając wagę naruszeń wskazanych w pkt III.2-3 sentencji decyzji (§8 ust. 9 i 10 wzorca umowy pożyczki) Prezes Urzędu uwzględnił, że postanowienia te zastrzegają na rzecz Przedsiębiorcy możliwość dokonania jednostronnej i wiążącej interpretacji umowy a jednocześnie przyznają jedynie Przedsiębiorcy prawo do rozwiązania umowy, w przypadku dokonania określonej, niekorzystnej dla konsumenta wykładni umowy (np. uznania, że z powodu złego stanu majątkowego konsumenta wątpliwy będzie zwrot pożyczki, wartość zabezpieczenia pożyczki znacznie się obniżyła). W konsekwencji, zastosowanie tych postanowień może

prowadzić do „natychmiastowego” rozwiązania umowy przez Przedsiębiorcę i wiązać się z koniecznością „natychmiastowej” spłaty całego zobowiązania pieniężnego przez pożyczkobiorcę. W tym aspekcie, poprzez zastosowanie ww. postanowień, pośrednio może dojść do naruszenia także interesów ekonomicznych konsumentów.

Z kolei w przypadku klauzuli wyznaczającej jako właściwy miejscowo do rozpoznawania sporów sąd siedziby Przedsiębiorcy (§10 ust. 8), Prezes Urzędu uznał, że waga stwierdzonego naruszenia ma niewielki wpływ na sytuację ekonomiczną konsumentów i dotyczy sytuacji warunkowych. Postanowienie to znaleźć bowiem może zastosowanie raczej w wyjątkowych sytuacjach- rozstrzygnięcia sporu między stronami na drodze sądowej, w sytuacji gdy pozwanym będzie konsument, który ma miejsce zamieszkania poza miejscem siedziby Przedsiębiorcy.

W tym etapie kalkulacji kary uwzględniono ponadto okres przypisanego Przedsiębiorcy naruszenia, które trwało od dnia 1 czerwca 2009r.

Z uwagi na powyższe, łączna kwota bazowa za wszystkie omawiane postanowienia ustalona została na poziomie [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. tj. 2.039 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary, jako okoliczność łagodzącą uwzględniono, podobnie zresztą jak w przypadku wcześniej omówionych naruszeń, fakt zaniechania stosowania przez Przedsiębiorcę praktyki niezwłocznie po wszczęciu postępowania. Przedsiębiorca usunął ww. postanowienia z nowych wzorców umów pożyczki, w oparciu o które zawiera od dnia 21 stycznia 2010r. umowy pożyczki. Zdaniem Prezesa Urzędu, o zmniejszeniu wysokości ustalonej kwoty bazowej decydować powinien ponadto fakt, że niezwłocznie po wszczęciu postępowania Przedsiębiorca podjął także działania niezbędne do usunięcia klauzul niedozwolonych z obowiązujących nadal umów pożyczki. W ramach procedury aneksowania ww. umów Przedsiębiorca doręczył aneksy przeważającej liczbie kontrahentów. Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu obniżył ustaloną kwotę bazową o [usunięto] %, tj. do kwoty 1.223 zł po zaokrągleniu.

Ostatecznie zatem kara za stosowanie ww. praktyki ustalona została na poziomie 1.223 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

W ocenie Prezesa Urzędu, kary pieniężne nałożone na Przedsiębiorcę są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kary te pełnią przede wszystkim funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest ponadto ich walor wychowawczy, odstrasżający dla innych przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych, przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 511010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Otrzymuje:

Pan Oskar Pawłowski- *pełnomocnik Visset Sp. z o.o.*
Kancelaria Prawna
ul. Orzeszkowej 5/4
60-778 Poznań